

แบบจัดเก็บข้อมูลพันธุ์พืชท้องถิ่น

๑. ชื่อพืช/ชื่อสามัญ : อัมพวา

๒. ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cynometra cauliflora*

๓. ชื่อเรียกในท้องถิ่น : มะเปรียง ผลลูกคางคก นำน่านางอาย ลูกอาย บูรานัม มะขามคางคก มังคะ หล้าหล้า

๔. ชนิดพืช : ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง

๕. ลักษณะประจำพันธุ์ : พันธุ์ไม้ที่มีทรงพุ่มทึบสวยงาม ขนาดของลำต้นสูงประมาณ ๓-๑๕ เมตร เปลือกต้นมีสีน้ำตาลเทา ใบเป็นใบประกอบรูปไข่ มีใบย่อยออกเป็นคู่แยกกันคล้ายปีกผีเสื้อ ปลายใบแหลม โคนใบสอบ มีสีเขียวอ่อน เมื่อใบยังอ่อนจะมีสีขาว หรือสีชมพู และห้อยลงมา ดอกออกเป็นช่อกระจุกรวมกันอยู่ตามปลายของลำต้น กลีบดอกมีสีขาว มีกลีบเลี้ยงสีขาวอมชมพู ก้านดอกจะถูกหุ้มอยู่ด้วยเกล็ดสีน้ำตาล ผล มีรูปร่างแบน ลักษณะคล้ายไต ผิวผลขรุขระ เมื่อยังอ่อนจะเป็นสีน้ำตาลอมเขียว และเมื่อสุกจะกลายเป็นสีเหลือง มีน้ำหนักของผลประมาณ ๒๐๐ กรัม ผลดิบมีรสเปรี้ยวคล้ายกับมะม่วงดิบ ส่วนผลสุกมีรสชาติหวานอมเปรี้ยว ผลจะสุกหลังจากออกผลมาแล้วประมาณ ๒-๓ เดือน หรือเมื่อผิวของผลเป็นสีน้ำตาลอมเหลืองก็ให้ทำการเก็บเกี่ยวได้ เมล็ดภายในผลมีเมล็ดลักษณะแบนสีน้ำตาล ซึ่งคล้ายกับเมล็ดมะม่วงเพียง ๑ เมล็ด

๖. ถิ่นกำเนิด : ถิ่นกำเนิดอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศมาเลเซีย พบมีการกระจายพันธุ์อยู่ทั้งในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศอินเดีย

๗. แหล่งพันธุ์ : ทางภาคใต้และภาคกลางของประเทศไทย

๘. การปลูก/การขยายพันธุ์/การดูแลรักษา : สามารถทำได้ง่ายๆ ด้วยการเพาะเมล็ด หรือจะใช้วิธีตอนกิ่งก็ได้ ต้นอัมพวาสามารถเจริญเติบโตได้ดีในที่ลุ่มเขตร้อนในเขตร้อนชื้น ชอบที่โล่งแจ้งกลางแจ้ง ต้องการปริมาณน้ำฝนประมาณ ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ มม./ปี ลำต้นสามารถต้านทานต่อลมแรงได้ อุณหภูมิที่เหมาะสมในการปลูกอยู่ที่ประมาณ ๒๒-๓๕ องศาเซลเซียส หรือแม้แต่ในที่ร่มเงาก็สามารถเจริญเติบโตได้เช่นกัน ต้นอัมพวาจะเจริญเติบโตขึ้นมาหลังจากเพาะเมล็ดไปได้ประมาณ ๓ เดือน การเจริญเติบโตในช่วงแรกๆ จะเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ต่อมาจะค่อยๆ ช้าลง และเมื่อปลูกไปได้ประมาณ ๖ ปี ก็จะเริ่มให้ดอก ในบางพื้นที่อาจติดดอกได้ตลอดทั้งปี ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องโรคและศัตรูพืช แต่ควรมีการป้องกันการทำลายผลของหนูหรือพวกหนอนเจาะ ด้วยการใส่ถุงมาห่อหุ้มผล

๙. การจดทะเบียนเป็นสินค้า GI (สินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะแหล่งภูมิศาสตร์) : -

๑๐. การใช้ประโยชน์ : ผลแก่ใช้รับประทานสด หรือนำไปต้มน้ำตาล ทำเป็นสลัดผลไม้ ผลสุกใช้รับประทานเป็นผลไม้ เปลือกต้นและรากใช้รักษาโรคเกี่ยวกับเลือด รักษาโรคมะเร็ง เนื้อไม้ใช้ในงานก่อสร้างต่างๆ

๑๑. เอกสารอ้างอิง :

วิชาเกษตร. มะขามคางคก. เข้าถึงได้จาก <http://www.vichakaset.com/มะขามคางคก/>

๑๒. ภาพประกอบ :

ข้อมูลโดย : ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดชุมพร

ที่อยู่ : ๒๒/๑ ม.๖ ต.ขุนกระโทก อ.เมือง จ.ชุมพร

เว็บไซต์ : <http://www.aopdbom.doe.go.th>